

In Slowakije hebben alle personen recht op gelijke behandeling bij het uitoefenen van hun rechten en op bescherming tegen discriminatie. Bedrijven moeten het beginsel van gelijke behandeling eerbiedigen, niet alleen bij het leveren van goederen en diensten maar ook in arbeidszaken, voor zowel werkzoekenden als werknemers.

1. Welke rechtsbescherming heb ik in uw land als slachtoffer van bedrijfsgerelateerde mensenrechtenschendingen? Omvat deze bescherming ook schadeloosstelling?

Een van de in de Slowaakse grondwet verankerde grondrechten is het **recht op rechtsbescherming door onafhankelijke rechtbanken, waaronder het Grondwettelijk Hof**, of, indien aldus is bepaald in de wet, door een andere autoriteit in Slowakije.

Het recht op rechtsbescherming wordt uitgeoefend middels een verzoek om inleiding van een procedure. Bij schending of dreigende schending van een subjectief recht kan de houder van dat recht, natuurlijk dan wel rechtspersoon, zijn recht op rechtsbescherming uitoefenen door te verzoeken om inleiding van een procedure, d.w.z. door een zaak aanhangig te maken. Iedere natuurlijke of rechtspersoon kan een zaak aanhangig maken. De rechter is verplicht een zaak te onderzoeken.

Uit de zaak moet duidelijk zijn **wat** de verzoeker **vordert, d.w.z. welke uitspraak of maatregel hij nastreeft**. In de conclusies van zijn verzoekschrift (het petitum) definieert de verzoeker de door de rechtbank te behandelen en beoordelen zaak. De rechtbank kan alleen toewijzen wat in het verzoekschrift wordt gevorderd. Naargelang de uitkomst van de procedure kan de rechtbank natuurlijk minder toewijzen dan wat de verzoeker vordert; additionele toewijzing is alleen mogelijk als de wet een bepaalde schikking tussen partijen voorschrijft of als de rechtbank de procedure amtsshalve had kunnen inleiden.

Slachtoffers van een bedrijfsgerelateerde mensenrechtenschending hebben daarom recht op rechtsbescherming, en bij het aanhangig maken van hun zaak vermelden zij in de conclusies van hun verzoekschrift de te behandelen en beoordelen zaak en de vordering die zij bij de rechtbank neerleggen.

Bij wederrechtelijke daden tegen de eer, de waardigheid, de gezondheid, de persoonlijke levenssfeer, het gezinsleven enz. van een natuurlijk persoon kan de benadeelde partij in rechte een vergoeding voor immateriële schade vorderen. De omvang van de immateriële schade wordt in geld uitgedrukt, overwegend aan de hand van:

het leven van het slachtoffer tot dat moment, en de omgeving waarin het werkt en woont;

de ernst van de schade en de omstandigheden waarin de schade is ontstaan;

de ernst van de gevolgen voor het privéleven van het slachtoffer;

de ernst van de gevolgen voor de maatschappelijke positie van het slachtoffer.

2. Zijn er specifieke regels voor ernstige schendingen van de mensenrechten? Zijn deze regels van toepassing op milieucriminaliteit of ernstige vormen van arbeidsuitbuiting?

De arbeidswet verbiedt discriminatie in arbeidsverhoudingen en verplicht bedrijven dus direct het beginsel van gelijke behandeling te eerbiedigen in hun precontractuele en arbeidsbetrekkingen. Meer gedetailleerde maatregelen zijn opgenomen in de antidiscriminatiwet, die discriminatie verbiedt in arbeids- en soortgelijke rechtsbetrekkingen op grond van geslacht, godsdienst of overtuiging, ras, nationaliteit of etnische achtergrond, handicap, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat of gezinssituatie, huidskleur, taal, politieke of andere overtuigingen, nationale of maatschappelijke afkomst, vermogen, gender of andere status, of op grond van een aangifte van een strafbaar feit of andere antisociale activiteit.

Uit hoofde van de wet inzake de veiligheid en gezondheid op het werk moeten ondernemingen erop toezien dat de werkomstandigheden, gebouwen, wegen, machines en apparatuur, werkprocedures, de organisatie van het werk enz. veilig zijn, zodat gezondheid en veiligheid op de werkplek zijn gewaarborgd.

In de grondwet van Slowakije is bepaald dat niemand gedwongen arbeid of gedwongen dienstverlening mag worden opgelegd.

Strafbare feiten waarbij sprake is van ernstige mensenrechtenschendingen, bv. tegen de vrijheid (zoals mensenhandel, beperking van de persoonlijke vrijheid of van de vrijheid van verblijf), en strafbare feiten waarbij sprake is van gevaar voor het publiek of schade aan het milieu (bv. illegale vuilstort, illegale lozing van verontreinigende stoffen, schending van water- en luchtbescherming, illegale productie en verwerking van ozonafbrekende stoffen) worden in het Strafwetboek aangemerkt als misdrijf met opzet, waarvoor bij wet een maximumgevangenisstraf van meer dan vijf jaar is bepaald. De strafrechtelijke aansprakelijkheid voor zulke feiten wordt gedragen door de plegers, die natuurlijke personen in de zin van het Strafwetboek of rechtspersonen in de zin van de wet strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en het Strafwetboek kunnen zijn.

Uit het bovenstaande volgt dat bij ernstige mensenrechtenschendingen, waaronder milieudelicten en ernstige arbeidsuitbuiting, specifieke regels van toepassing zijn op de duur van de straf, waarbij in het Strafwetboek een hogere straf is bepaald voor een strafbaar feit dan voor een overtreding.

3. Ik ben slachtoffer van mensenrechtenschendingen die het gevolg zijn van activiteiten van een Europese transnationale onderneming buiten de Europese Unie. Heb ik als niet-EU-burger of als burger die niet in de EU woont, toegang tot de rechtbanken in uw land? Welke voorwaarden gelden er voor het aanvoeren van een schending van mijn rechten? Waar kan ik meer informatie krijgen?

Bij internationaalrechtelijke geschillen moet worden bepaald welke rechter de zaak gaat behandelen en uitspraak zal doen, en moet tevens worden bepaald volgens welk recht de feiten worden vastgesteld. De wet betreffende internationaal privaatrecht en procesrecht, die tot doel heeft te bepalen welk rechtsstelsel van toepassing is op burgerlijke, handels-, familie- of soortgelijke betrekkingen met een internationaal element, onderscheidt in het deel over internationaal procesrecht zaken waarin de Slowaakse rechter bevoegd is, zaken waarin de Slowaakse rechter uitsluitend bevoegd is en zaken waarin de partijen zelf kunnen kiezen voor een procedure bij een Slowaakse rechtbank. Benadrukt moet worden dat de Slowaakse rechtbanken altijd Slowaaks procesrecht volgen en dat, als de Slowaakse gerechtelijke autoriteit de inhoud van een vreemd recht niet binnen een redelijke termijn vaststelt of als het lastig of onmogelijk is de inhoud van een vreemd recht vast te stellen, het Slowaaks recht van toepassing is op de procedure.

In de betrokken situatie worden van de wet betreffende internationaal privaatrecht en procesrecht alleen de bepalingen over rechtskeuze in onderling overleg toegepast, d.w.z. beide partijen bij het geschil stemmen ermee in dat de zaak in behandeling wordt genomen door de Slowaakse rechter. Als de overeengekomen rechtskeuze alleen voor één partij gunstig is, blijft het recht van de partij zich tot een andere rechtbank te wenden, beschermd. In zaken over arbeids-, verzekerings- en consumentenovereenkomsten is de overeengekomen rechtskeuze alleen geldig als de rechtskeuze de bevoegdheid van de rechter in de staat waar de eiser verblijft, niet belet, of als de rechtskeuze tot stand komt nadat het geschil is ontstaan.

Neem voor meer informatie contact op met:

4. Kunnen ombudsdiensten, organen voor gelijke behandeling of nationale mensenrechteninstellingen hulp bieden aan slachtoffers van bedrijfsgerelateerde mensenrechtenschendingen door Europese transnationale ondernemingen buiten de Europese Unie? Kunnen deze instanties mijn zaak onderzoeken als ik geen EU-burger ben of als ik niet in de EU woon? Zijn er in uw land andere openbare diensten (zoals arbeids- of milieu-inspectiediensten) die mijn zaak kunnen onderzoeken? Waar kan ik informatie krijgen over mijn rechten?

De **openbare verdediging van de mensenrechten (ombudsman)** is verankerd in de Slowaakse grondwet. De Slowaakse ombudsman wordt benoemd door de nationale raad van Slowakije en kan worden benaderd door natuurlijke en rechtspersonen die menen dat hun grondrechten en fundamentele vrijheden zijn geschonden door een handeling, beslissing of verzuim van een openbare autoriteit. Dat betekent dat personen die niet in Slowakije wonen of die niet het slachtoffer zijn van schendingen van hun rechten en vrijheden door Slowaakse openbare autoriteiten, de Slowaakse ombudsman om advies kunnen vragen, zij het dat de ombudsman niet wettelijk bevoegd is om de kwestie te behandelen of naar aanleiding ervan maatregelen te nemen.

In Slowakije fungeert het **Slowaaks nationaal centrum voor mensenrechten** (*Slovenské národné stredisko pre ľudské práva*) als nationale instelling voor mensenrechten en ook als nationaal antidiscriminatieorgaan. Het centrum heeft als voornaamste taak toe te zien op de eerbiediging van mensenrechten en fundamentele vrijheden in Slowakije, waaronder het beginsel van gelijke behandeling. Het voert allerlei activiteiten uit om invulling te geven aan die taak en verleent diverse diensten om de mensenrechten te beschermen en te bevorderen, waarbij het nauw samenwerkt met internationale mensenrechtenorganisaties en -instellingen. In september 2018 is door het **Slowaaks nationaal centrum voor mensenrechten het nationale contactpunt voor bedrijfsleven en mensenrechten** opgezet. Overeenkomstig de wetgeving inzake de activiteiten en werking van het centrum geeft het contactpunt onder meer juridisch advies over discriminatie op het werk (inclusief gratis vertegenwoordiging in rechtsprocedures) en voorlichting over de bescherming van mensenrechten en fundamentele vrijheden in de breedst mogelijke zin – van gendergelijkheidskwesties tot milieubescherming **maar alleen binnen Slowakije** (conform het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, waarin is bepaald dat de algemene rechtbank voor een natuurlijke persoon de rechtbank in het rechtsgebied is waar die persoon woont, en conform de wet betreffende internationaal privaatrecht en procesrecht).

Op het gebied van milieubescherming kent Slowakije het **Slowaaks milieu-inspectoraat** (*Slovenská inšpekcia životného prostredia*), dat onder auspiciën van het ministerie van Milieu staatstoezicht uitoefent en sancties oplegt aan natuurlijke personen, bedrijven en andere rechtspersonen overeenkomstig de wet natuur- en landschapsbescherming, en dat bevoegd is op het **grondgebied van Slowakije, zodat schendingen van voornoemde wet zouden moeten plaatsvinden binnen het grondgebied van Slowakije**.

De wet inzake arbeidsinspecties en illegale arbeid en illegale tewerkstelling regelt de **inspectie van werk op het grondgebied van Slowakije, zodat schendingen van voornoemde wet zouden moeten plaatsvinden binnen het grondgebied van Slowakije**.

Uit het voorgaande volgt dat personen die menen dat hun fundamentele mensenrechten en vrijheden zijn geschonden, maar die geen burger van een lidstaat van de Europese Unie zijn en niet wonen op het grondgebied van de Europese Unie, voor daadwerkelijke rechtsbescherming niet terecht kunnen bij de nationale autoriteiten die de grondrechten en fundamentele vrijheden in Slowakije beschermen.

5. Legt uw land aan Europese transnationale ondernemingen de verplichting op om klachtenmechanismen of bemiddelingsdiensten in te stellen voor het onderzoek van schendingen die het gevolg zijn van hun bedrijfsactiviteiten? Geldt deze verplichting ook voor schendingen buiten de Europese Unie? Wie is in uw land verantwoordelijk voor het toezicht op deze werkzaamheden? Zijn er openbare verslagen met informatie over de werking van deze systemen?

Slowakije verplicht Europese multinationale ondernemingen niet om klachtenmechanismen op te zetten, aangezien die verplichting overeenkomstig de klachtenwet alleen geldt voor autoriteiten van de staat en de autonome territoriale eenheden en andere organen van Slowakije. Als lidstaat van de Europese Unie is Slowakije gehouden tot uitvoering van Europese wetgeving.

Multinationals kunnen in Slowakije bij het nationale contactpunt voor bedrijfsleven en mensenrechten terecht voor opleidingen, voorlichting en juridisch advies op dit gebied.

Bemiddeling is een vrijwillige procedure die dient om de rechtbanken te ontlasten van geschillen. Bemiddeling valt in Slowakije onder de bemiddelingswet en voorziet in buitengerechtelijke schikking van geschillen op het gebied van burgerlijk recht, gezinsrecht, handelsverplichtingen en arbeidsbetrekkingen, evenals van grensoverschrijdende geschillen in het kader van soortgelijke rechtsbetrekkingen tussen entiteiten die hun verblijfplaats of gewone verblijfplaats in een lidstaat van de Europese Unie hebben. Op grond van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering moet de rechtbank altijd streven naar een minnelijke schikking. De rechtbank kan de partijen voorstellen maar niet verplichten via bemiddeling overeenstemming te bereiken. Bemiddeling veronderstelt de vrijwillige instemming van en een actieve benadering door de betrokken partijen.

6. Heb ik specifieke rechten als kwetsbaar slachtoffer dat schadevergoeding vraagt voor een bedrijfsgerelateerde schending van de mensenrechten? Heb ik toegang tot rechtsbijstand en, zo ja, onder welke voorwaarden? Welke kosten worden door de rechtsbijstand gedekt? Heb ik onder dezelfde voorwaarden toegang tot rechtsbijstand als ik geen EU-burger ben of niet in de EU woon?

In Slowakije is in de wet inzake slachtoffers van strafbare feiten het begrip “slachtoffer” gedefinieerd als “bijzonder kwetsbare slachtoffers (kinderen, personen ouder dan 75 jaar, gehandicapten, slachtoffers van mensenhandel, georganiseerde misdaad, misdaden tegen de menselijke waardigheid, terrorisme, geweldsmisdrijven of dreiging van geweld op grond van hun geslacht, seksuele geaardheid, nationaliteit, ras of etnische afkomst, godsdienst of geloofsovertuiging, slachtoffers van andere misdrijven met een groter risico opnieuw slachtoffer te worden volgens een individuele beoordeling van het slachtoffer en zijn persoonlijke eigenschappen, relatie met of afhankelijkheid van de dader en de soort of aard en omstandigheden van het strafbare feit) in het kader van procedures naar Slowaaks recht.

Rechtshandavingsinstanties (aanklagers en politie), rechtbanken en entiteiten die slachtoffers bijstaan, moeten slachtoffers op eenvoudige, begrijpelijke manier informeren over hun rechten. Zij moeten met name oog hebben voor begrips- of communicatieproblemen die ontstaan doordat het slachtoffer gehandicapt is, de taal onvoldoende machtig is of zich maar beperkt kan uitdrukken. In strafprocedures hebben slachtoffers de status van een partij die aangifte van een strafbaar feit heeft gedaan, een benadeelde partij of een getuige, en hebben zij de rechten en verplichtingen die het Wetboek van Strafvordering toekent aan hun status. De rechtshandavingsinstanties, de rechtbanken en de entiteiten die slachtoffers bijstaan, beoordelen voor elk slachtoffer afzonderlijk de ernst van het gepleegde strafbare feit om te bepalen of het slachtoffer bijzonder kwetsbaar is en te voorkomen dat het opnieuw slachtoffer wordt.

Slachtoffers krijgen rechtsbijstand in de vorm van juridische informatie en vertegenwoordiging in strafprocedures en civiele procedures, en bij het vorderen van schadevergoeding. Slachtoffers wordt door het centrum voor rechtsbijstand (*Centrum právnej pomoci*) rechtsbijstand verleend op de voorwaarden en binnen het toepassingsgebied vastgelegd in de wet op de rechtsbijstand voor personen met een materiële behoefte. Bij nationale geschillen verleent het centrum rechtsbijstand aan alle betrokken natuurlijke personen maar bij grensoverschrijdende geschillen alleen aan natuurlijke personen die hun verblijfplaats of gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat hebben. Uit hoofde van een door Slowakije ondertekend internationaal verdrag of op grond van een door het ministerie van Justitie erkend beginsel van wederkerigheid wordt rechtsbijstand voor procedures bij een rechtbank in Slowakije ook verleend aan onderdanen van een staat die partij is bij een internationaal verdrag of aan personen met een gewone verblijfplaats op het grondgebied

van een dergelijke staat of aan personen van wie de procedure bij een rechtbank in Slowakije een zaak betreft die rechtstreeks samenhangt met hun voorgaande gewone verblijfplaats op het grondgebied van Slowakije. Vertegenwoordiging door een juridisch adviseur (of advocaat) in de zin van de wet op de advocatuur en de handelswet is niet uitgesloten.

Personen die in materiële nood verkeren (die een inkomen hebben van minder dan 1,4 keer het bestaansminimum in Slowakije of die uitkeringen ontvangen in materiële nood in Slowakije), hebben recht op gratis rechtsbijstand van het centrum voor rechtsbijstand als het geschil niet kennelijk ongegrond is en een waarde vertegenwoordigt die hoger is dan het wettelijk minimumloon.

Verzoekers komen in aanmerking voor rechtsbijstand via het centrum voor rechtsbijstand tegen betaling van 20 % van de kosten van de vertegenwoordiging in rechte als zij voldoen aan elk van de volgende drie voorwaarden: hun inkomen is hoger dan 1,4 keer het bestaansminimum (in Slowakije) maar niet hoger dan 1,6 keer dat bedrag en hun vermogen is ontoereikend om juridische dienstverlening te betalen; het geschil is niet kennelijk ongegrond; en de waarde van het geschil ligt boven het wettelijk minimumloon. Het centrum beoordeelt altijd of wordt voldaan aan die voorwaarden voordat het overgaat tot verlening van rechtsbijstand.

In andere gevallen nemen de slachtoffers voor eigen rekening zelf een juridisch adviseur (of advocaat) in de arm.

De bescherming van klokkenluidersrechten vormt een speciale groep. De wet bescherming klokkenluiders regelt de bescherming van personen in een arbeidsrelatie in verband met de melding van strafbare feiten of andere antisociale activiteiten, de rechten en verplichtingen van personen bij het melden van antisociale activiteiten, en de instelling, status en bevoegdheid van het bureau voor de bescherming van klokkenluiders (*Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti*).

Klokkenluiders kunnen om bescherming vragen bij melding van een ernstige antisociale activiteit die een strafbaar feit vormt, of tijdens een strafprocedure. Het verzoek wordt gericht aan een openbaar aanklager. Een verzoek om klokkenluidersbescherming gericht aan een andere openbare autoriteit wordt onverwijld doorgestuurd naar een openbare aanklager. Na vaststelling dat de melding van de klokkenluider die om bescherming heeft verzocht, voldoet aan de criteria, biedt de aanklager direct bescherming. Klokkenluiders krijgen speciale bescherming om te voorkomen dat de dader hen opnieuw tot slachtoffer maakt door middel van bedreigingen, intimidatie, dwang of machtsmisbruik, of door wraak te nemen of hun lichamelijke of geestelijke integriteit anderszins te beïnvloeden.

Slachtoffers van discriminatie worden beschermd overeenkomstig de antidiscriminatiwet, waarin is bepaald dat onwettige maatregelen tegen de indiener van een klacht eveneens worden gezien als een vorm van discriminatie. In discriminatiezaken biedt het Slowaaks nationaal centrum voor mensenrechten juridisch advies en kan het het slachtoffer tevens in rechte vertegenwoordigen.

Het houdt geen rekening met de nationaliteit van het slachtoffer maar kan alleen bescherming bieden aan slachtoffers die zich binnen het grondgebied van Slowakije bevinden.

Laatste update: 27/02/2023

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.